СЕКЦИЯ: ӨЛКЕТАНУ

Қазақстан тарихы

1. Хандар мен бай-феодалдардың өмірін мақтады деп айыпталған, «Біз қазақпыз» шығармасының авторы:
A) С. Мұқанов
B) А. Жұбанов
C) Ғ. Мүсірепов
D) Ә. Тәжібаев
E) М. Әуезов

2. «Қырғыз (Қазақ) АКСР құру туралы» Декрет жарияланды:
A) 1919 жылы 10 шілдеде
B) 1925 жылы 18 сауірде
C) 1924 жылы 12 қаркүйекте
D) 1920 жылы 26 тамызда
E) 1918 жылы 20 наурызда

3. XX ғасырдың 30-жылдарында ең ірі индустрияландыру объектісі:
A) Мұнайлы
B) Ембі
C) Мойынты-Шу
D) Қарашығанақ
E) Түрксіб

4. 1907 жылы М. Дулатұлы Санкт-Петербор қаласында шығарған газеті:
A) Серке
B) Қазақ
C) Ұшқын
D) Балапан
E) Айқап

5. 1914-1918 жж. Омбы қаласында қазақтың мәдени-ағарту ұйымы қызметін атқарды:
A) Отан
B) Бірлік
C) Талап
D) ЕСЕП
E) Жас қазақ

6. Орыс географиялық қоғамы Семейдегі бөлімшесінің ашылуына өз үлесін қосты:
A) Ф. Достоевский
B) Ш. Уәлиханов
C) Р. Мәрсеков
D) Ә. Бөкеханов

E) Т. Бокин

7. 1918 жылы тамызда Алаш атты әскер полкі құрылды:
A) Семей қаласында
B) Капал қаласында
C) Лепсі қаласында
D) Акмола қаласында
E) Омбы қаласында

8. Жетісу жерінде Алашорда милициясын құрып, жасақтауда зор еңбек сіңірді:
A) Ж. Ақпаев
B) О. Әлжанов
C) Б. Мамытов
D) А. Тұрлыбаев
E) Б. Құлманов

9. 1993 жылдың 28 қаңтарында Қазақстан Республикасының Жоғарғы Кеңесі қабылдады:
A) «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Декларация
B) Қазақстан Республикасының Конституциясы
C) тұрғын үй құрылысы бағдарламасы
D) денсаулық сақтауды дамыту бағдарламасы
E) Қазақстан Республикасының Әнұраны

10. 1949-1989 жж. Семей ядролық полигонында жер бетінде немесе әуе кеңістігінде жасалған ядролық жарылыстың саны:
A) 354
B) 90
C) 30
D) 53
E) 116

11. И.В. Сталиннің жеке басына табынудың зардаптары жөнінде Н.С. Хрущев КОКП-ның съезінде (1956 ж.) баяндама жасады:
A) XV съезінде
B) VIII съезінде
C) XX съезінде
D) XXII съезінде
E) XXV съезінде

12. Генетика мен микробиология саласында табысқа жетіп, 1976 жылы Лениндік сыйлыққа ие болды:
A) Д. Сокольский
B) У. Ахметсафин
C) А. Бараев
D) М. Айтхожин

E) К. Ақышев

13. «Орталық Азия» ұғымы қолдана басталған жылы:
A) 1986 ж.
B) 1987 ж.
C) 1989 ж.
D) 1990 ж.
E) 1991 ж.

14. Екінші жалпықазақ съезінің басты шешімі:
A) атты әскер полкінің құрылуы
B) Түркістан автономиясының құрылуы
C) Уақытша үкіметтің құрылуы
D) Құрылтай жиналысын құру
E) Алаш автономиясының құрылуы

15. 1919 жылы 10 шілдеде «Қырғыз (Қазақ) өлкесің басқару жөніндегі революциялық Комитет (Қазревком)» туралы декретке қол қойған:
A) С.С. Пестковский
B) В.А. Радус-Зенкович
C) В.И. Ленин
D) Ә.Н. Бөкейханов
E) И.В. Сталин

16. 2015 жылы тұрақты экономиканы қалыптастыру мақсатында Қазақстан бұл ұйымға мүше боп енді:
A) БҰҰ
B) ШЫҰ
C) ДСҰ
D) ЮНИСЕФ
E) ЕҚЫҰ

17. Тың игеру бес облыстың бірінде жүргізілді:
A) Ақтобе облысы
B) Павлодар облысы
C) Оңтүстік-Қазақстан облысы
D) Шығыс-Қазақстан облысы
E) Атырау облысы

18. «Даладағы аштық» мақаланың авторы:
A) Ә. Әйтиев
B) М. Тұңғашин
C) Х. Ғаббасов
D) Т. Рысқұлов
E) С. Меңдешев

19. Орталық Азия саяси-географиялық аймаққа кіретін мемлекеттер саны:
A) үш
B) алты
C) төрт
D) бес
E) жеті

20. «Дала генерал-губернаторлығы» атауының өзі әкімшілік бөлініс негізінде жатқан қағидатын көрсетеді:
A) физикалық-географиялық
B) тарихи-лингвистикалық
C) табиғи-климаттық
D) картографиялық
E) саяси-географиялық

География

21. Саға дегеніміз:
A) өзен аңғарының барынша терең бөлігі, ол арқылы өзен сағасында ағып өтеді
B) өзен аңғары түбінің бір бөлігі, ол өзен арнасынан көтеріңкі болады және суы тасыған кезде үнемі су басады
C) жіңішке тік жақтаулы терең ойылған аңғарлар
D) өзеннің теңіздерге, көлдерге немесе басқа өзендерге құятын тұсы
E) тау жоталарының жекелеген бөліктері

22. Байырғы жаға дегеніміз:
A) көл қазаншұңқырын айналасындағы қоршаған жерден бөліп тұратын жаға беткейі
B) көлдің байырғы жағасының жоғарғы шегарасы, іргелес жатқан жер бетімен баурайының түйісу сызығы
C) жағалауының суасты бөлігінен басталып, суасты бөктеріне тіреледі.
D) көл беткейі мен көл қазаншұңқырының су болған бөлігі – табаны арасындағы шегара.
E) жер қыртысының ауқымды, аз қозғалатын, неғұрлым тұрақты бөліктері

23. Гипоқолайлы аумақ дегеніміз:
A) адам өміріне неғұрлым жайлы аумақ
B) адамдардың қалыпты тіршілік әрекетіне жайлы аумақ
C) бірқатар техникалық, әлеуметтік-экономикалық және медициналық-санитарлық іс-шаралар жүзеге асырылған кезде қалыпты тіршілік әрекеті үшін жарамды
D) адамдардың тіршілігін қамтамасыз ету жүйесі арнайы жасалған күннің өзінде тұрақты тұруға және тіршілік әрекетін іске асыруға жарамсыз
E) биіктіктердің шамалы өзгерістерімен сипатталатын, құрлық бет

24. Сәуленің бағыты мен түсу нүктесі бетінің нормалы (перпендикуляры) арасындағы бұрыш:

A) тура радиация
B) жердің бетіне түсу бұрышы
C) альбедо
D) шағылысқан радиация
E) морфометрия

25. Жер қыртысына магманың енуімен тікелей байланысты:
A) метасоматоз
B) жапсарлық метасоматоз
C) жапсарлық метаморфизм
D) дислокациялық метаморфизм
E) аймақтық метаморфизм

26. Жер қыртысының енсіз, тектоникалық қозғалмалы бөліктері:
A) субдукция
B) коллизия
C) альбедо
D) геосинклиналь
E) спрединг

27. Морфо құрылымдар:
A) Таулы ірі белдеулер
B) Жеке жоталар
C) Кавказ таулары
D) Еуразия континенті
E) Мұхит шұңғымалары

28. Деректер базасы дегеніміз не:
A) деректерді алу, сақтау, өңдеу, іріктеу және географиялық ақпаратты беру құралдарының өзара байланысты жиынтығын білдіреді
B) карта үшін міндетті емес, бірақ оның мазмұнымен тақырыптық байланысы бар мәліметтер түрі
C) өзара байланысты үлкен көлемді ақпаратты сақтауға, өзгертуге және өңдеуге арналған бір немесе бірнеше дерек файлдар
D) кеңістіктік деректермен байланысты кез келген құбылыс туралы есеп беруді талдау және құру процесін автоматтандыру, шешімді қабылдау тәртібін жеделдету мен оның тиімділігін жоғарылатуға мүмкіндік береді.
E) геоақпараттық жүйелер компанияның әртүрлі бөлімдерінде немесе тіпті бір аймақтағы мекеменің түрлі қызмет салаларында жинақталған деректер

29. Тау беткейлерінде биіктеген сайын қысқы температураның жоғарылауы:
A) конверсия
B) конденсат
C) ылғалдану
D) инверсия
E) булану

30. Өзен арнасы бойымен бір секунд ішінде ағып өтетін су мөлшері:
A) жылдық ағын
B) су деңгейі
C) су режимі
D) су шығыны
E) тасқын

31. Үлкен Алматы, Шелек өзендепінің маңындағы, Іле Алатауы мұздықтарында бақылау жүргізіп, ірі мұздану түйіндерін ашқан ғалым:
A) Қ.И. Сәтбаев
B) Н.Г. Кассин
C) М.Х. Байдал
D) Н.Н. Пальгов
E) А.П. Горбунов

32. «Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік географиясы» жоғары оқу орындарына арналған оқулықтардың авторы:
A) Қ.И. Сәтбаев
B) М.Ш. Ярмухамедов
C) М.Х. Байдал
D) Н.Н. Пальгов
E) А.П. Горбунов

33. Географиялық атауларды зерттейтін ғылым:
A) Сейсмология
B) Топонимика
C) Геоморфология
D) Гидрология
E) Гляциология

34. Топоним түріне жатпайды:
A) зооним
B) хороним
C) ойконим
D) ороним
E) гидроним

35. Теорияны, әдістемені және техникалық тәсілдерді, сонымен қатар картографиялық туындыларды (географиялық карта, атластар, глобус және т.б.) қолдануды қамтитын ғылым:
A) Геология
B) Жертану
C) Картография
D) Информатика
E) Топонимика

36. Қашықтықтан зерделеудің негізгі нысанына жатпайды:
A) ауа райы және климат
B) қоршаған орта элементтері
C) күн
D) мұхиттар мен теңіздер
E) жер беті

37. Ұшақтан алғашқы аэрофотосуреттер түсіріліп басталған жыл:
A) 1909 ж.
B) 1929 ж.
C) 1949 ж.
D) 1969 ж.
E) 1989 ж.

38. Суретті план мен картада өзгерту процедурасы:
A) зерделеу
B) тіркеу
C) зондтау
D) дешифрлеу
E) трансформациялау

39. Палеозой дәуірі:
A) Бор
B) Неоген
C) Палеоген
D) Пермь
E) Юрск

40. Қазақстандағы көмір кен орындарының саны:
A) 200
B) 300
C) 400
D) 500
E) 600

41. Бір немесе бірнеше нысанның белгілері мен көрсеткіштерін әртүрлі уақыт кезеңдері бойынша салыстыру әдісі:
A) диахронды салыстыру әдісі
B) бағалау әдісі
C) далалық әдісі
D) математикалық әдісі
E) сандық әдісі

42. XIX ғасырда салыстыру әдістері арқылы Жер шары қабықтарының заңдылықтарын зерттеп, физикалық географияның негізін қалаған ғалым:

A) В.В. Вольский
B) А. Гумбольдт
C) К. Риттер
D) В.П. Максаковский
E) Юджин Одум

43. Атақты орыс экологы Н.Ф.Реймерс табиғатты пайдалануды жіктеген саны:
A) 10
B) 6
C) 7
D) 4
E) 2

44. Деректерді талдау үшін қолданылатын математикаталық және статистикалық әдістердің жиынтығы:
A) теңгерім әдісі
B) баламалау әдісі
C) сандық әдісі
D) математикалық әдіс
E) бағалау әдісі

45. Физикалық географияда табиғи жүйелерді аудандастыруда қолданылатын әдістер:
A) жетекші фактор әдісі және беттестіру әдісі
B) картометрия әдісі және палетка әдісі
C) теңгерім әдісі және баламалау әдісі
D) бағалау әдісі және баламалау әдісі
E) математикалық әдісі және картографиялық әдісі

46. Латын тілінен «иілу» деген сөзінен алынған қашықты анықтайтын құрал:
A) анемометр
B) барометр
C) планиметр
D) флюгер
E) курвиметр

47. Электрондық кесте жасай алатын Multiplan шығарылған жыл:
A) 1979 ж.
B) 1982 ж.
C) 1985 ж.
D) 1980 ж.
E) 1987 ж.

48. «Ақпарат» сөзі латын тілінен білдіретің мағынасы:
A) әңгімелеу, сызу,жазу
B) анықтау, бағалау, талдау

C) түсіндіру, баяндау, мәлімет
D) пысықтау, айту, көру
E) жазу, сызу, айту

49. Карта бетіндегі статистикалық мәліметтерді визуализациялау көмегімен берудің ең маңызды әдістері:
A) математикалық әдісі
B) баяндау әдіс мен бағалау әдісі
C) картограмма мен картодиаграмма
D) картографиялық әдісі
E) бағалау әдісі

50. Табиғатты пайдалану жолдарын жіктеген орыс экологы:
A) В.П. Максаковский
B) Н.Ф. Реймерс
C) К. Риттер
D) Юджин Одум
E) В.В. Вольский

51. Табиғатты тиімді пайланудың екі жақты мақсатта қарастырылу керек деген америкалық ғалым:
A) Юджин Одум
B) В.В. Вольский
C) Н.Ф. Реймерс
D) Юджин Одум
E) К. Риттер

52. ҚР экономиканы цифрлық форматқа көшіру мақсатында мемлекеттік бағдарлама қабылдады:
A) «Қазақстан- 2030»
B) «Рухани жаңғыру»
C) «Егов»
D) «Болашақ»
E) «Цифрлық Қазақстан»

53. Географиялық жүйелердегі өзгерістерді талдау кезінде қолданылатын әдістер:
A) индукция/дедукция
B) математикалық статистика
C) эксперимент
D) абстракция
E) көрнекілік әдісі

54. Карта бойынша аудан өлшемін алудың кең қолданылатын, ең қарапайым әдісі:
A) визуализация әдісі
B) картограмма әдісі
C) картодиаграмма әдісі

D) палетка әдісі
E) сандық әдісі

55. Аудан өлшемін алу осы құралдың көмегімен жүргізіледі:
A) анемометр
B) барометр
C) флюгер
D) планиметр
E) термометр

56. Windows бағдарламасы АҚШ-та қолданысқа берілген жыл:
A) 1983 ж.
B) 1900 ж.
C) 1765 ж.
D) 1876 ж.
E) 1987 ж.

57. Табиғатты пайдаланудың түрлерінің саны:
A) 6
B) 5
C) 3
D) 8
E) 4

58. Орман аумағының екінші рет қысқаруы басталды:
A) Америкада
B) Азияда
C) Еуропада
D) Африкада
E) Аустралияда

59. Жер ресурстарын пайдаланудағы басты мәлесесі:
A) Орман ресурстары
B) Жер деградациясы
C) Су ресурстары
D) Су эрозиясы
E) Климаттың жылынуы

60. Қоршаған ортаны ластаушылардың ауқым түрі:
A) тұрақты
B) рационалды
C) уақытша
D) химиялық
E) антропогендік